

Balázs Árpád - Dr. Eisenbacher Gábor

A könyvvizsgálat és a büntetőeljárás

II. szekció

2016.09.09. (péntek)

09:30 – 10:00

Az elmúlt időszak jogszabály módosításai több ponton változást hoztak a pénzügyi szolgáltatásokat végző cégek könyvvizsgálatára vonatkozóan. A változások szigorúbb feltétel- és követelményrendszert határoztak meg ezen szolgáltatók könyvvizsgálóival szemben és éves beszámolójuk könyvvizsgálatában. Előadásunk a könyvvizsgáló – illetve könyvvizsgáló cég – felelősségének mibenlétét és, ezzel összefüggésben, a könyvvizsgálati megbízáshoz kapcsolódó esetleges büntetőjogi konzekvenciák szabályozását járja körül különös tekintettel a zár alá vétel kérdéskörére.

A könyvvizsgáló felelőssége az általa vizsgált cég éves beszámolójáról könyvvizsgálói vélemény kialakítása és jelentésbe foglalása kellő gondossággal betartva a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardok által meghatározott követelményeket. A Standardok további célokat és feladatokat is megfogalmazznak a könyvvizsgáló számára a csalás kockázatának értékelésére és a vizsgált társaságnál felmerülő esetleges csalási események felderítésére vonatkozóan hozzátéve, hogy a könyvvizsgálat természetesen nem az esetleges csalási események azonosítására szolgáló célvizsgálat.

Amennyiben a vizsgált társaságnál anyagi kárt okozó csalásra (bűncselekményre) derül fény, de azt a könyvvizsgálat nem azonosította, úgy felmerülhet a könyvvizsgálói felelősség kérdése. A könyvvizsgáló – illetve könyvvizsgáló cég – büntetőjogi felelősségre vonhatóságának elemzése érdekében először érdemes tisztázni bizonyos releváns büntetőjogi fogalmakat.

Hogy kerülhet a könyvvizsgáló a büntetőeljárásba?

Röviden eljárásjogi szempontból a válasz: gyanúsítottként vagy tanúként.

A könyvvizsgálói büntetőjogi felelősség olyan cselekményekkel kapcsolatban merülhet fel, amelyek kizárólag szándékosan követhetők el (csalás, költségvetési csalás, számvitel rendjének megsértése). Akkor lehet valakiből gyanúsított egy büntetőeljárásban, ha a fennálló bizonyítékok alapján megalapozott gyanú lehet arra nézve, hogy szándékosan, vagy gondatlanul bűncselekményt követett el, illetve valamely szándékos bűncselekmény elkövetésére valakit rábírt, vagy ahhoz segítséget nyújtott.

Tanú az lehet a büntetőeljárásban, akiről a nyomozó hatóság azt feltételezi, hogy valamely, az eljárásban bizonyítandó tényről tudomása van. A könyvvizsgáló, mint az adott vállalkozás pénzügyi adatainak független ismerője, leginkább e minőségben találkozhat büntetőüggyel.

A könyvvizsgáló vagyonának zár alá vétele a büntetőeljárásban

A büntetőeljárásról szóló törvény új rendelkezése alapján sem gyanúsítottnak, sem pedig tanúnak nem kell lennie egy könyvvizsgálónak ahhoz, hogy egy büntetőeljárás szenvedő alanyává váljon.

Az új rendelkezés szerint olyan, (i) 50 millió forintnál nagyobb kárt okozó vagyon elleni bűncselekmény, csődbűncselekmény, vagy tartozás fedezetének elvonása esetén, (ii) ha a bűncselekményt pénzügyi, befektetési, vagy biztosítási tevékenységet folytató szervezet tevékenysége körében keretében követték el, a bíróság az általános feltételek hiányában is elrendelheti a szervezet könyvvizsgálója vagyonának zár alá vételét.

Az új szabályok szerint az általános feltételek fennállása sem szükséges, vagyis elegendő az (i) és (ii) alatti különös feltételek fennállása. Kijelenthető tehát, hogy a jogszabály alapján rendkívül komoly felelőssége van a bírói karnak abban, hogy egyetlen vétlen könyvvizsgáló se lehessen szenvedő alanya az eljárásnak.

Mivel a jogszabály szövege nem tesz különbséget a könyvvizsgáló cég, és a személyesen eljáró könyvvizsgáló között, a jogalkalmazói gyakorlat fogja kialakítani azt, hogy ténylegesen kinek a vagyonát fogja érinteni a zár alá vétel. Azt lehet feltételezni, hogy a zár alá vétel mind a könyvvizsgáló cég, mind pedig az eljáró könyvvizsgáló vagyonát érintheti.

Bízhatunk abban, hogy a bírói gyakorlat kialakulása, a pénzügyi rendszer tisztulása és esetlegesen az érintett jogszabály módosítása oldani fogja valamelyest a jogszabály drákói szigorát, de alaposan feltehető, hogy ez a jogszabály is egy lépcsőfoka annak a folyamatnak, amely egyre nagyobb elvárásokat támaszt a pénzügyi szféra vezetőivel és tanácsadóival szemben, ideértve a pénzügyi területen működő könyvvizsgálókat is.